

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEČ

Politični advent

Neka svojevrstna milina obdaja krščanski adventni čas, ki ni le simboličen izraz za hrepenenje neke izvoljenega naroda po Mesiji, ampak je izraz hrepenenja samega po Rešitelju, vanj je položena vera in trdno upanje v luč, ki prihaja na svet, da razsvetli slehernega človeka. Ni brez žrtve vsakodnevna pot po snegu, mrazu in temi k jutranjim zornicam. A ko se po maši verniki prično razhajati, sine že prva luč dneva. Tudi to je lep simbol adventne misli.

Izven religioznih misli, ki jih leto za letom vzbuja v nas cerkvena adventna liturgija, nam pa političen pogled po sodobnem svetu nehoče vzbudi misel, da so narodi zemlje nekako v takšnem položaju, da bi ga še najlažje označili za adventno razpoloženje. Menda nikdar še ni bilo tako splošno razočaranje pri ljudeh nad vsem preteklim in sedanjim in obenem tako neomajno zaupanje, da »mora priti drugače«, nekaj novega, boljšega. Vse mrzlično pričakuje voditelja, ki bo čez vse preteklo in sedanje napravil velik križ in ljudem odkril nove zarje, in jih popeljal v novo življenje. Menda je v tem skrivnost uspeha, ki ga imajo razni duciji in fuhrerji naše dobe: S široko gesto, s katero zavrejo vse preteklo in napovejo nov red in nov svet, si takoj osvoje mase. Tako malo imajo ljudje ljubezni do obstoječega, tako malo so navezani na preteklost in sedanjost, ki jo smatrajo le za bežen provizorij. »Novo«, »boljše«, »popolnoma drugače«, to so rečenice, ki vlečejo. Kdor je pogodil to psihološko razpoloženje človeških mas, temu je uspeh zagotovljen.

Nihče ne sme narodom zameriti, ker tako mislijo in tako čutijo. Treba je razumeti njihovo razočaranje nad smerjo, ki jo bolj in bolj določno zavzema političen razvoj, ki se mednarodno kar nič ne razlikuje od političnih metod in načinov, ki so priklicale nad narode grozoto svetovne vojne, medtem ko se notranje-politično v mnogih državah vračajo v dobo državljanske brezpravnosti in fevdalstva. Takoj po vojni se je nekaj let zdelo, da bodo prevladali elementi, ki so za spravljive mednarodne odnose in mirno sožitje človeške družine. Internationalna stremeljenja niso dobila svojega vidnega izraza le v okrepitvi raznih mednarodnih organizacij iz vseh področij, ampak je bila kot viden izraz pacifističnega stremeljenja osnovana Zveza narodov, da kot pravna institucija združi vse narode sveta v eno celoto in z mednarodnimi sankcijami brani interese tako velikih, kakor najmanjših svojih članov. V notranje političnem življenju pa smo videli marsikaj okrepitve socialnih in demokratičnih ustanov. Preteklo pa je komaj dobro desetletje, že se je zgodilo, kar smo mislili, da vsaj vojne generacije ne bodo nikdar doživeli. Elementi, ki so pahnili narode v svetovno krvoprelitje, niso bili mrtvi, ampak so se le potuhnil, da ob ugodni priliki z novo še večjo silo bruhnejo na dan. To se je sedaj zgodilo. Mednarodna politika se zopet izključno vodi po skrajno nacionalističnih in imperialističnih vidikih. Pretiran nacionalizem in imperializem velesil sta podkopala tla Zvezi narodov, ki je danes le še platonska institucija brez življenja. Gotovo je tudi propadanje demokracije škodilo tej mednarodni ustanovi, v kateri so bile države zastopane po demokratičnih načelih. Jasno, da države, ki doma ne poznajo demokratičnega principa, ga tudi v Zenevi ne bodo priznale. Vendar pa je odločilni suneč Zvezi narodov zadal imperializem velesil, ki so v svojem nacionalnem egoizmu težko ob sebi trpele male države in narode, ki sebi enakovredne. Razpadanje Zveze narodov je za male države in male narode slabo znamenje. Pričenja se zopet doba blokov velesil, ki se bodo trli med seboj, pri čemer navadno mali narodi igrajo vlogo drobiža, s katerim velesile poravnava svoje medsebojne račune.

Popolnoma logično v tem razvoju je, da se je razbila tudi razorožitvena konferenca. Sicer to dejstvo na stvari itak nič ne spremeni, ker odpade le arepang, kjer so razni delegati nekaj let z lažnjivimi frazami varali drug drugega in vlekli visoke dijete. Prav za prav se niti varali niso, ker so drug za drugega prav dobro vedeli, da nihče ne bo razorožil niti enega polka, niti ene trdnjave. Pacifistični govori in miroljubne izjave so v prvi vrsti namenjene ljudskim plastem. Kajti vodilni politiki dobro vedo, da so narodi za mir in proti prelivanju krvi in bi se svetovno mnenje obrnilo takoj proti vsakomur, ki bi grozil z orožjem. Zato n. pr. Hitler ne posnema cesarja Viljema, ki je rad poročiljal s sabljo, ampak neprestano in od vseh politikov največ govori o miru, čeprav vsa dejanja kažejo na mrzlične vojne priprave. V taki atmosferi tudi poedinec razorožiti ne more, že radi varnosti ne. Tako gre usoda svojo pot. Strašno so vsote, ki so jih zadnja leta izdale države samo za oboroževanje: 500 milijard Din, od tega samo Amerika nad 100 milijard Din. Vse to je namenjeno medsebojnemu uničevanju, v času ko so narodi tako potrebni sprave in — kruha.

Ni kruha, to je drugi še hušji vzrok razočaranja ljudskih množic. Za sabo imamo 100 let gospodarskega liberalizma, ki je gospodarski egoizem proglasil za najboljši motor v gospodarstvu. Res se je gospodarsko življenje v tej dobi silno razvilo in ustvarilo velika mesta, mogočno industrijo, čudovito tehniko, dalo mnogim ljudem zaslužka... res pa je tudi, da je gospodarstvo na temelju neomejene svobode in sebičnosti ustvarilo proletarijat, napravilo delavca za modernega sužnja ali pa ga kot brezposelnika vrгло na cesto, da je do kraja razbrzdalo mamoniščne gone v človeku in družbo razklalo v dva ločena tabora, med katerima zija globok prepad, ki ga bo težko premostiti. Še pred 5 desetletji je Gambetta vzklikal v francoski zbornici: Il n'y a pas de question sociale! Socialnega vprašanja ni! Vemo, da je tudi že tedaj bilo socialno vprašanje, Gambetta ga le ni videl, ali ni hotel zanj vedeti. Gotovo pa ni nobenega sodobnega državnika, ki bi si upal pred se tako revnim ljudem zastopnikom vzkliti: Socialnega vprašanja ni! Ko pa vidimo strašno brezposelnost med industrijskim proletariatom, ko

Zakon o „zaščiti edinosti med stranko in državo“ uvaja izredna sodišča za člane hitlerjevske stranke in določa kazni za zločine proti stranki in voditeljem

München, 2. decembra.

Časopisne agencije so Vam že gotovo sporočile, da je nemška vlada na podlagi polnomočij, ki jih ima, izdala nov zakon o »Varstvu državne edinosti ter o zaščiti edinosti stranke in države« kakor tudi drugo vest, da sta postala vrhovni šef Hitlerjevih bojnih organizacij Röhm in Hitlerjev namestnik Hess člana državnega kabineta. Toda te kratke vesti ne poudarijo zadosti važnosti najnovjših ukrepov nemškega narodnega socializma, da postane edini in izključni gospodar nemške zemlje, nemškega človeka z dušo in telesom vred.

Zakon, s katerim bosta odslej zaščiteni na eni strani država in stranka ter na drugi istovestnost stranke in države, predpisuje namreč, da narodno socialistična stranka preneha biti neka politična stranka, ki je odvisna od valovanja političnega mišljenja velikih mas ljudstva, ki je danes in jutri lahko izgine, ampak da se popolnoma vtelesi v nemško državo kot javnopravna ustanova. Kakor obstaja v Nemčiji vlada, parlament, sodna oblast, tako obstaja tudi »za večno« pravilo tukaj, narodno socialistična stranka. Z zakonom z dne 14. julija so bile vse ostale politične stranke razpuščene in prepovedane, z današnjim zakonom postane edino dovoljena stranka edina nositeljica nemške državnosti in patriotizma ter bistven del nemške države, ki brez stranke ne more ob-

Zagonečno Litvinovo bivanje v Rimu Nasprotna si francoska in nemška mnenja

Rim, 4. dec. AA. Na sestanku med Mussolinijem in Litvinovim je bilo govora o mednarodnih političnih problemih, zlasti tistih, pri katerih sta zainteresirani obe državi. Državnika sta govorila tudi o zbolšanju splošnega političnega položaja v duhu prijateljskega pakta med Italijo in Sovjeti. Litvinov je odšel ob 11 v Kvirinal, kjer ga je sprejel kralj v avdienci. Ob prihodu v palačo so Litvinova sprejeli visoki dostojanstveniki in kraljev adjutant admiral Miriglia. Litvinov je prišel v spremstvu sovjetskega poslanika Potjemkina in italijanskega poslanika v Moskvi Attoliceja ter grofa Sennija, šefa ceremoniala v palači Chigi.

Glas iz Pariza

Pariz, 4. dec. AA. Saint Brice komentira v današnjem »Journalu« sestanek Litvinova z Mussolinijem in pravi, da se Rusija boji nove oborožitve Nemčije, ki je niti Italija sama ne želi, čeprav bi po drugi strani hotela ohraniti Nemčijo kot činitelja evropskega ravnotežja.

Tudi »Matina« komentira rimski sestanek in pravi: Mussolini in Litvinov sta najbolj zainteresirana pri odnosih med Rusijo in Nemčijo. Ni izključeno, pravi »Matina«, rimski dopisnik, da bo Italija posredovala med Rusijo in Nemčijo, ker se zanaša, da bi zblizanje med Rusijo in Nemčijo pripravo Nemčijo do tega, da izpremeni svoje stališče v razorožitvenem vprašanju.

»L'Homme Libre« misli, da je Italiji do zblizanja med Rusijo in Nemčijo najbolj zato, da se ne bi francosko-rusko zblizanje še bolj razvilo.

Nemške fantazije o polsko-nemški ofenzivi proti Rusiji

Berlin, 4. dec. b. Obisk sovjetskega komisarja za zunanje zadeve v Rimu g. Litvinova je v tukajšnjih političnih krogih napravil zelo neugoden vtis. Splošno se smatra Litvinovo potovanje kot

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno, v vzhodnih krajih jasnejše, v zapadnih oblačno. Stalno vreme. Mraz bo nekoliko poenolal.

Dunajska vremenska napoved: V južnih Alpah oster mraz, od časa do časa oblačno.

je kmet čisto na koncu s svojimi močmi in beži z domače grude v mesta, kjer le še množijo številu tistih, ki sami nimajo kaj jesti. Pa tudi drugi delovni stanovi kažejo hude socialne rane. Malega obrtnika je uničila brezobzirna industrijska konkurenca in ga pahnila med proletarce, trgovini manjka gotovine in kredita itd. Socialno vprašanje obstoja in postaja vedno akutnejše. Zle posledice takšnega gospodarskega stanja ne ostanejo omejene le na gospodarstvo ampak se razširjajo vedno bolj tudi na druga družabna področja. Ravno te dni so ameriški škofje v skupni spomenici ugotovili, da je »politična korupcija, pristranost administracije, goljufivost finančnih krogov, apatija ljudstva, umori, uboji, tatvine, nasilja nad državljanjskimi svobodami — le surov izraz splošne demoralizacije, ki je obrodila milijone in milijone delovnega ljudstva v brezposelje, lakoto, trpljenje in obup.« Kdor bo odpravil socialne in politične krivice, ki teže narodu, ta bo torej mnogo pripomogel tudi k boljšemu naravnemu življenju.

Še večjega pomena za izboljšanje sedanjega stanja pa je prememba, poplemenitenje človeške naravi v krščanskem duhu. Roosevelt je pretekli teden ukazal molitve po vsej državi,

Nemčija dobila ČEKO

Hitlerjevska stranka - bistven del države

stati, in država bistven del stranke, ki brez države izgubi tudi svoj bitni smisel.

Da se ta notranja pravna spojenost med stranko in državo utrdi, postane namestnik »Führerja«, ki je izvršilni organ Hitlerjev v vodstvu stranke, ter načelnik generalnega štaba bojnih oddelkov člana nemške državne vlade.

Še več! Novi zakon nalaga pristašem narodno socialistične stranke večje dolžnosti, kot jih ima navadni nemški državljan. Dejansko to ne pomeni ničesar novega, kajti domala vsa Nemčija je itak vpisana v Hitlerjevo stranko, a s pravnega stališča je ta določba zelo zanimiva, ker ima za posledico, da se morajo poleg navadnih sodišč, prizivnih sodišč in vrhovnih sodišč ustanoviti čisto odvojena sodišča nalašč za državljane »z višjimi dolžnostmi«, ki imajo najstrožje nalogo nadzirati obnašanje strankinih pristašev ter jih najstrožje kaznovati, ako bi svoje dolžnosti zanemarjali, ako bi padli na nivo običajnih državljanov. Zakon krivi in prestopkov ne našteva podrobno, ampak čisto značilno podaja pojem »višjih dolžnosti« samo v širokih obrisih, prepustajoč izrednim sodiščem, da neodvisno vsak posamezen primer posebej presodijo in kaznujejo.

Sodišča za državljane »višjih dolžnosti« so — to je treba poudariti — organizirana v okviru stranke same, ker zakon izrečno predpisuje, da »člane stranke sodijo posebna sodišča stranke in napadalnih oddelkov« in da se smatra »kot kršitev dolžnosti vsak prestopok, ali vsaka nemarnost, s katero se spravlja v nevarnost obstoj, delovanje in čast narodno socialistične stranke in njihovih voditeljev, posebno pa še vsaka kršitev reda in discipline«.

Z drugimi besedami povedano, je ta najnovejši nemški zakon uvedel izredna sodišča, ki stojijo izven območja navadnih državnih sodišč, izredna sodišča, ki jim morajo državne upravne in policijske oblasti iti na roko, ako je pomoč potrebna in jo sodišča zahtevajo, izredna sodišča torej, ki dejansko niso nič drugega kot je zloglasno boljševiška »Čeka«.

Zakon določa nadalje, da ima Hitler kot »Führer« izključno pravico, da izda vse za izvedbo tega zakona, predvsem za organizacijo izrednih sodišč, »katerih delovanje se po potrebi lahko raztegne tudi na druge organizacije«, potrebne predpise.

Zakon od 2. decembra je torej v razvoju nemškega hitlerizma v toliko pomemben, ker uvaja to sodnopravno čudo, ki so ga v Rusiji tako odlično znali uporabiti boljševiki in ki ga je, sicer v manjšem obsegu, uvedel za svoj fašizem tudi Mussolini. Nemška »Čeka« je posnetek ruske »Čeke«, ker mimo in nad obstoječim sodnim redom uvaja nova neodvisna sodišča, ki imajo pravico izsledovanja »zločinov proti stranki in njenim voditeljem«, pravico zasledovanja teh zločincev, pravico njihovega kaznovanja in vse to na podlagi tajnih navodil, ki prepustajo sodnikom pravico do ugotovitve »zločinov« od primera do primera, in sicer po lastni uvidevnosti. To je strahovlada stranke nad splošnim javnim pravnim redom in strahovlada gotove klišeje posebej nad stranko samo. Pravo je nehalo biti norma nemške države. Z 2. decembrom stopamo v diktatorstvo nemške »Čeke«.

Dr. W

čiji na ljubo, ker je na tem prijateljstvu zgrajena njena politika v Sredozemskem morju. Italija je trdno sklenila, da se upre uničevanju plodov desetletne politike njene diplomacije. Baš radi tega so sprejeli sovjetskega zunanjega komisarja z največji častmi ne samo v Rimu, ampak tudi v Kvirinalu in na Kapitolu. Razen tega je v Berlinu zelo neugodno odjeknila nova italijanska izjava v zvezi z direktnimi pogajanjmi, ki se baje vodijo med Dunajem in Berlinom. Iz te izjave izhaja, da Italija v nobeni obliki ne bo dovolila, da bi se kršila avstrijska neodvisnost in samostojnost. Iz izjave, ki so jo prejeli vsi rimski predstavniki inozemskega tiska, se vidi, da se italijanska vlada nikakor ne zadovoljuje z uradnim poročilom iz Berlina, po katerem da nemška vlada ne misli na priključitev Avstrije k Nemčiji.

Obsedno stanje v Španiji

Volitve so potrdile poraz socialistov

Pariz, 4. decembra AA. Iz Madrida poročajo, da je nad vso Španijo proglašeno obsedno stanje, poročil o končnih rezultatih ožjih volitev v parlament še ni. Le iz Madrida se ve, da je izvoljenih 13 socialistov in 4 desničarji. Na enem izmed madridskih volišč se bodo morale vršiti še tretje volitve, ker so razbili glasovalno žaro.

Opazilo se je, da v Madridu včeraj niso glasovali prvaki radikalne stranke, iz česar sklepajo, da je radikalna stranka dala svojim pristašem navodilo, naj se glasovanja vzdrejo.

V Madridu je prišlo do raznih incidentov, vendar brez resnejših posledic. Na poslopju, kjer je sedež madridskih desničarjev, so demonstrantji raz-

bili okna. V Barcelonu so stavkojuči izvršili več atentatov. Pet oseb je ranjenih.

Notranji minister je sredi izjavi, da je bilo pri včerajšnjih volitvah ne malo incidentov. Ni pa izključeno, da bo skrajna levica pripravila demonstracije. Zato je notranji minister razglasil po radiju, da je vlada ukrenila vse potrebno in da je pripravljena proglasiti tudi tako zvano pripravljenostno stanje.

Danes bodo zunanji, mornariški, prometni, trgovinski in delovni ministri, ki zastopajo v vladi levičarske stranke, podali ostavko. Mislijo, da bodo te ostavke potegnile za seboj ostavko celotne vlade. Voditelji levičarskih republikanskih strank, katerih za stopniki bodo danes stopili iz vlade, mislijo, da bi bilo treba novi parlament razpustiti.

Don Bosco - svetnik

Vatikan, 4. decembra. AA. Včeraj so v konsistoriju v prisotnosti sv. očet, kardinalov, škofov in prelatov prečitali dekret »Tutto« o proglasitvi za svetnika blaženega don Bosca. Z drugim dekretom se priznava mučeniška smrt častitljivih jezuitskih očetov Gonzaresa Santaerza, Alfonza Rodriguezja in Ivana Decastilla. Vsi trije so napravili mučeniško smrt v Urugvaju v 17. stoletju, ker niso hoteli odpasti od vere.

„Dol Gömbös - dol Hitler“

Budimpešta, 4. dec. b. Včeraj je imela socialno-demokratska stranka v tukajšnji jahalnici veliko zborovanje, katerega se je udeležilo nad 10.000 pristašev te stranke. Vsi govorniki so nastopili proti vladi in so navzoči vse govore spremljali z ogorčenimi klici: »Dol Gömbös, dol Hitler, proč s fašizmom!« Ko je eden izmed govornikov pričel kritizirati hitlerizem, ga je prisotni policijski uradnik opozoril, naj se ne vmešava v zadeve tuje države.

vanja. Itd. Brez novega duha mas kakor njih voditelj bo hrepenenje narodov po boljših, lepših dneh ostala le mamljiva sanja, ki se nikdar ne bo spopolnila.

Adventno razpoloženje narodov — izraz neupokojenega in razočaranega človeškega srca. Ali bo našlo človeštvo pot iz sedanjega labirinta? Treba mu bo poštenih, pogumnih in pametnih voditeljev. Tu in tam smo jih videli in jih še vidimo vztrajati, le da jih čisto zruši sredi dela omejena zavist in nepopolnivo sovrastvo. Toda vse to proces le podaljšuje. Kajti Stvarnik sam je človeštvo nakazal temelje na katerih mora družba biti zgrajena, da bo odgovarjala svojim čnsnim in večnim ciljem. Ti temelji so odraz božje pravičnosti, božje dobrote in božje modrosti. Ako bodo voditelji narodov gradili z Bogom in ne proti njemu, se bo družba razvijala na zdravih temeljih in bo narodom prihranjeno trpko razočaranje, ki preveva dandanes ljudske mase nad obstoječim stanjem. Vse poskuse urediti drugače kakor na naravnih in božjih zakonih državno in mednarodno življenje, pa bodo morali narod! plačevati vedno z novim razočaranjem, s solzami in s svojo krvjo. Ker »zastonj se trudijo zidari, ako Gospod ne zida hiše.« drin.

Truplo pokojnega dr. Perneta počiva v domači zemlji

Trstenik, 4. dec.

Danes so tu položili v grob truplo ministrskega svetnika dr. Ivana Perneta. Na mrtvaškem odru je ležal na domu na Povljah, kjer so ga včeraj kropile velike trume ljudstva od blizu in daleč. Duhovščina ga je danes blagoslovila na domu, nakar so ga odpeljali v farno cerkev na Trstenik in od tam na pokopališče.

Pogreba so se udeležili poleg sorodstva in vse farsenator g. Ivan Hribar, senator g. dr. Rožič, predsednik Kmet. družbe g. Detela iz Predvdora, sošolci gg. dr. Basaj, dr. Mohorič,

dr. Megušar in g. Cesenj, ravnatelj podružnice Zadrugne gospodarske banke v Kranju, goriška in trsteniška šola z zastavami. Ob grobu so spregovorili domači g. župnik dr. Arnež, ki je poudarjal skromnost, priljudnost in vernost pokojnikovo. g. Hribar se je poslovlil v imenu prijateljev, v imenu sošolcev pa v prisrčnih besedah dr. Basaj. Ko so njegov grob zagnili venci, je drobno naletaval sneg.

Pokojnikovo skromnost je lepo orisala trsteniška ženica, ki je rekla: »Nisem vedela, da je bil Karunov Janez tak gospod. Zame je bil samo Karunov Janez.« Naj počiva v miru!

Brezposelnost ni padla

Ljubljana, dne 4. decembra.

Osebnostni urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je izdal pregled o zaposlitvi delavstva v mesecu septembru. Iz njega posnemamo, da je bilo v septembru zaposlenih v trgovinskih obratih 51.524 delavcev, v nameščencev, v gozdni industriji 40.960 delavcev, v tekstilni industriji 37.300 delavcev, v industriji hranil in pijač 36.550 moči, v kovinski industriji 29.850, v občinskih in drugih javnih obratih pa 28.260 delavcev. Največje število zavarovanih moči pripada gospodinstvu in služinčadi, ki je dosegla skoraj 55.000 moči. Če ne upoštevamo rudarjev in poljedelskih delavcev, ki niso zavarovani pri Okrožnem uradu, ima najmanj zaposlenih delavcev papirna industrija z le 4300 delavci in industrija umja in gume z le 3800 delavci.

Primeri z mesecem septembrom lanskega leta nam pokaže, da je padla zaposlenost v vseh panogah za skupno 14.450 delavcev, kar znaša približno 5 odstotkov vsega pri Okrožnem uradu zavarovanega delavstva. Vzrok temu zmanjšanemu padcu zaposlenosti in nujnemu naraščanju brezposelnosti moramo iskati najprej v zastanku grad-

bene industrije, ki je letošnje leto zaposlila 14.000 delavcev manj kakor lani. Hkrati z njo je izgubilo delo precej delavcev v kameni, opekarski in cementni industriji, ki so odpustile skupno 2750 delavcev. Tudi v mizarski in lesni industriji je izgubilo delo 1180 delavcev, v ključavničarski in sorodnih obratih je padla zaposlenost za 1750 delavcev. Pri gradnji železnic, javnih cest itd., je zgubilo delo 3650 delavcev, v tobačni industriji pa 3320 delavcev. Dasi finansira ti dve industrijski skupini država, je število zaposlenih delavcev padlo v glavnem zato, ker gredo izsuševalna dela ob Pančevskih močvirjih h koncu, pri tobačni industriji pa je zaposlenih mnogo manj delavcev pri nakupovanju tobaka, tako da so prizadeti zlasti južni kraji.

V letošnjem letu pa je občutno narasla zaposlenost v tekstilni industriji, ki daje dela 5860 delavcem več, kakor lani. V Sloveniji je naraslo število tekstilnih delavcev za 2000, na Hrvaškem za 1650, v moravski banovini pa za 870. Gozdna industrija zaposluje 2370 delavcev več, javna dela pa 1850 več, vendar v teh panogah v Sloveniji zaposlenost ni narasla, pač pa v Srbiji.

V varstvo zavarovanja zasebnih nameščencev

Zagreb, 4. decembra.

Od predsedstva zagrebskega društva »Merkur« smo prejeli naslednje obvestilo:

Danes, v nedeljo, je bila v »Merkurjevem domu« pod vodstvom predsednika »Merkurja« g. Vedeslava Deželica »Merkurjevo« inicijativno sklicana konferenca predstavnikov društev »Merkur« iz Zagreba, »Belgrajske trgovske omladine« iz Belgrada in »Trgovskega bolniškega in podpornega društva« iz Ljubljane. Konferenca je razpravljala o vprašanju socialnega zavarovanja nameščencev z ozirom na znani sklep ravnateljstva »Privatno-društvene bolniške blagajne Merkura«, s katerim se zahteva likvidacija bolniških blagajin omenjenih društev.

Predstavniki društva »Merkur« iz Zagreba so predložili referat, v katerem so naglašali, da se morajo spoštovati zakonski predpisi, po katerih imajo blagajne teh društev zasebno-društveni značaj. Društvo »Merkur« obsoja omenjeni sklep ravnateljstva »Merkurjeve bolniške blagajne«, ker nasprotuje zakonskim predpisom in koristim zavarovancev.

Predsednik »Trgovskega bolniškega in podpornega društva« iz Ljubljane g. Klinar je povdarjal,

da sta upravni odbor njihovega društva in ravnateljstvo njihove bolniške blagajne obsodila omenjeni sklep ter da je bila v tem smislu že poslana spomenica ministru za socialno politiko in narodno zdravje.

Podpredsednik »Belgrajske trgovske omladine« in član ravnateljstva »Osrednjega urada za zavarovanje delavcev« g. Stevan Sekerežević se je popolnoma solidariziral s stališčem zagrebskih in ljubljanskih predstavnikov ter je izjavil, da bo tudi »Belgrajska trgovska omladina« podprla to stališče ter se bo kar najbolj energično zavzela za to, da se spoštujejo pridobljene pravice društev in njihovih članov.

Končno je ta konferenca naglasila soglasno zahtevo, da se problemi zavarovanja nameščencev ne rešujejo brez znanja in sodelovanja omenjenih društev, ker predstavljajo ta društva 30.000 članov in trikrat toliko družinskih članov. Ti problemi se morajo reševati samo na posebni anketi s sodelovanjem predstavnikov vseh omenjenih društev in drugih zainteresiranih činiteljev.

Prihodnja konferenca bo 9. t. m. v Zagrebu ter bo na njej podpisana posebna spomenica, ki bo poslana pristojnim oblastem.

Čvrsta slovenska korenina

Zužemberk, 1. decembra.

Dne 30. nov. t. l. je praznoval svoj 88. rojstni dan godovni dan pošten krščanski mož Andrej Slogar, po domače Mavšev oče. Kdor bi videl čvrstega moža, kako stopa visoko vzravnano, ne bi verjel, da se mu bliža že deveti križ.

Mavšev oče je pristen Zužemberčan. Mlad se je poročil, a postal komaj 45-leten že vdovec. Zena mu je zapustila sedem nepreskrbljenih otrok, od katerih je bil najmlajši še dojenček. Kmalu potem je še pogorel. Hudi udarci so bili to zanj, a mož ni klonil. V vseh težkih dneh življenja je iskal pomoči in tolažbe pri Bogu, katerega ni nikoli zatajil, ne v zasebnem, ne v javnem življenju.

Druge gospodinje ni iskal, ostal je vdovec in se posvetil samo svojim otrokom in svojemu poslu, ki je pod njegovo spretno roko kaj lepo uspevalo. Bil je skrben oče in izvrsten vzgojitelj. Zato ga pa otroci, dasiravno seveda že vsi odrasli, ljubijo in spoštujejo ko najdražji biser. Oče je središče domače hiše, njega poslušajo vsi. Od 7 otrok žive trije v Ameriki. Dva izmed njih sta ga prišla že obiskat, da bi mu čimbolj olepšala in osladila večer življenja.

Njegovim domačim se pridružujemo tudi mi številni njegovi prijatelji ter mu kličemo: Še mnogo let!

— Nosečim ženam in mladim materam pomore varovna »Franz Josefova« gretnica do urejenega telodca in črevesja.

50 letni jubilej

Po vsej Jugoslaviji znani monter zvonov in kovaški mojster g. Jerman Franc iz Dola pri Ljubljani je obhajal 3. t. m. v krogu svoje šestčlanske družine 50 letnico svojega rojstva. Bog živi vzornega krščanskega moža še mnogo let!

★

Za novo laro v Mostah

Moste pri Ljubljani.

Treba je, da dobi javnost v moščanski občini malo več pojma o lastni župniji, kakor pa ga je imela doslej in ga še ima. Pa tudi več zanimanja je treba za to tako resno in važno stvar. — Zanimanje prebivalstva pa naj zbudi zadnji občni zbor imenovanega društva preteklo nedeljo, dne 3. t. m. — To je tudi namen pričujočih vrstic, ki naj ne podajo toliko poročila o poteku občnega zbora v formalnem pogledu, kakor nekdanj misli o načelnem vprašanju glede stvari same. —

Ali je sploh treba ponavljati vprašanje o dejanski potrebi lastne župnije v Mostah? Vsakdo mora priznati, da ne! — Nujna potreba je dana. T. je izpričal tudi zadnji občni zbor, ki mu je predsedoval in ga vodil generalni vikar ljubljanske škofije in mil. prošt Iga. Nadrah. — Gospod generalni vikar je v svojem nagovoru omenjal, da je vprašanje glede dušnega pastirstva v Mostah v zvezi neugodnim razmeram napredovalo. Pač b. bilo želeli večje udeležbe na občnem zboru, ki se ga je sicer udeležilo precejšnje število mož, pa nič žena.

Ali jih je morda zavračala burja? Slišali smo na občnem zboru, da bi bile pravzaprav potrebne v občini Mostah, ki šteje že približno osem tisoč duš, tri nove župnije. Pa še ene ni! — Ne gre za to, da ima prebivalstvo priliko, izpolnjevati svoje verske dolžnosti. Saj imamo tu na Kodeljevem kapelico »Salezijanskega mladinskega doma«, ki ni majhna, a je vedno prenapolnjena. Imamo cerkvico Karmelskega samostana na Selu. Seveda je nedaleč od tu župna cerkev Sv. Petra. Ampak — in to je glavno —: Tistega dušnega pastirstva v onem delu moščanske občine, ki tvori večino prebivalstva, — ni. Manjka tista cerkvena organizacija, ki je za versko življenje conditio sine qua non. — To je namreč glavno: Samostojna župnija pa naj bo njen začetek še tako skromen, bodisi v baraki ali začasnih zaslini kapeli, je nesporno nujna potreba. In pa za začetek samostojen duhovnik, ki bo prišel z organizacijo župnije ter pritegnil k verskemu življenju tudi tiste precej številne Moščane, ki so od njega dokaj daleč (vzlic bližini farne cerkve pri Sv. Petru in vzlic temu, da je v cerkvi na Selu v Karmelskem samostanu in v »Mladinskem domu« dnevno najmanj šest sv. maš — za tiste, ki itak že hodijo v cerkev.)

Ako je občni zbor po precej živahni debati razčistil na eni strani vprašanje o ustanovitvi samostojne župnije ter pomaknil za korak naprej, je že s tem dosegel svoj namen. — Na delo torej — s božjo pomočjo!

Zastonj!

To luksuzno škatljico za Pyramidone

Ta nadvse elegantna, luksuzna škatljica za Pyramidon iz odlične snovi, bode najlepši okrasni predmet Vaše torbice!

Ko kupite oмот Pyramidona po 20 tablet, prejmete popolnoma zastonj luksuzno škatljico v okusnem kartonu v dar.

Pyramidon: svetovno znana tableta proti vsem bolečinam in posebno proti težkočam pri menstruaciji.

Pyramidon

TABLETE

V. z.: »JUGEFA« k. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglaš je registr. pod S. Br. 19631 od 4. XI. 1933

Zborovanje jugosl. časnikaerjev v Belgradu

V Belgradu je 3. t. m. bila skupščina časniškega združenja, ki so na njo prišli delegati vseh sekcij. Od ljubljanske sekcije je bilo 6 delegatov, med njimi dva člana uredništva »Slovenca«. Na podobi vidimo v prvi vrsti zastopnika Nj. Vel. kralja in zastopnike vlade ter oblastev.

Povojna gradbena delavnost v Belgradu

Belgrad, 1. dec.

Po uradnih podatkih belgrajske mestne občine se je zgradilo v Belgradu od leta 1919 do konca sezone v letu 1933 skupno 5549 novih zgradb v skupni vrednosti 3.153.593.944 dinarjev. Kakšno vsoto pomeni ta znesek, si moremo misliti, ako vzamemo za primer, da bi se s tem zneskom lahko postavilo celo veliko mesto z 3186 lepimi visokoprtilničnimi, dvostanovanjskimi vilami, katerih vsaka bi veljala 100.000 dinarjev.

V teku letošnjega leta se je postavilo v Belgradu 328 novih zgradb v skupni vrednosti 136.962.000 dinarjev. Ako primerjamo gradbeno delavnost tega leta z lanskoletno, ko se je postavilo 655 novih zgradb, v skupni vrednosti 253.775.944 dinarjev, vidimo, da je letos gradbena podjetnost padla za 48%, vrednost zgradb, postavljenih v letošnjem letu, pa za 46% v primeri z vrednostjo novih zgradb v lanskem letu.

Največ se je letos postavilo pritličnih hiš, in to 147. Dalje se je zgradilo v tem letu 95 enonadstropnih in 86 večnadstropnih hiš. Od tega števila pripada na enostanovanjske hiše 126 in 202 na večstanovanjske. Manjših stanovanj se je pridobilo v tem letu v novih zgradbah 626, velikih stanovanj pa 560. Skupno se je pridobilo v novih hišah v letošnjem letu 11.992 prostorov, od teh 3.019 sob, 1.151 kuhinj, 149 trgovskih lokalov in 1767 ostalih prostorov. V letošnji sezoni je pridobil Belgrad tedaj skupno 1186 stanovanj.

Zanimivo je pri tem opazovati širjenje mesta na periferijo, med tem ko se v slem centru skoro nič ne zida. Največje število hiš se je postavilo na Pašinem brdu, Boždovcu, v predmestju vojvode Stepe, v okolici Cvetkove mehane, na Dušanovcu in v uradniški koloniji. Temu je tudi vzrok, da se je v letošnjem letu postavilo največ enostanovanjskih pritličnih hiš. To naglo zazidavanje daljne periferije si moremo razlagati s tem, da teži prebivalstvo za lastnim ognjiščem, v bližnji periferiji, ker so v strogem centru stavbnišča mnogo predraga. Po kakovosti so te periferijske zgradbe mnogo solidnejše in bolj estetične ko one, ki so bile zgrajene v prejšnjih letih. Vendar ne smemo pozabiti, da je v Belgradu še nekoliko stotin hiš, katere so postavili njihovi lastniki brez oblastnega dovoljenja in izven gradbenega rajona. Zidanje hiš brez vsakega oblastnega dovoljenja je tu v Belgradu še od vsega početka tako v navadi, da je težko to razvado odpraviti. Kako je ta običaj razširjen, se vidi po tem, da je bilo v letošnjem letu vloženih 1209 prijav od gradbene kontrole.

V tej sezoni se je najmanj gradilo na Terazijah na kralja Aleksandra ulici, v bližini Kneževga spomenika in na Slaviji. Med tem ko se periferije intenzivno zazidavajo, ostaja center sam nedograjen.

Novo vile, številne in luksuzne so zrastle tudi na Topčiderskem brdu, večinoma pritlične, pri katerih pričajo avtogaraže o socialnem položaju njihovih lastnikov.

Tudi na Čukarici se je sezidalo po vojni mnogo hiš. Ako gledamo z vrha Košutnjaka na večerno morje luči prestolnice, se nam odpira pogled na našo jugoslovansko prestolnico v vsej njeni veličini. V tem svetlikanju in prelivanju luči moreš ločiti, kje se začneja in kje končava to mesto, kdaj in kako je to čudo nastalo. Pri belem dnevu pa se uprejo naše oči a tega hriba proti Donavi in Savi. Ogromni železni most, ki je v svoji sredini in bas v teh dneh spojil oba bregova Save, pričja tudi o gigantskem javnogradbenem delu v naši prestolnici.

Ježica

V šolski odbor na Ježici so bili pri zadnji občinski seji izvoljeni: za predsednika Ramovš Ivan, Skrlj Jože, Kregar Janez, Kerševan Leander, Čern Miha in dr. Zibert Ivan. V šolski odbor za šolo na Črnučaju so bili od večine izvoljeni Stebi Ciril, Erjavec Lojze, Petrič Martin, Mavc Janez in Pečar Franc. Za šolski odbor za šolo av. Peter so bili s strani večine izvoljeni: Granda Josip, Goričanc Martin in Bolta Janez.

Brežice

Cerkveni koncert. Cerkveni mešan pevski in mladinski zbor nas bosta prihodnjo nedeljo, 10. t. m. zopet presenetila s cerkvenim koncertom, katerega priredita v frančiškanski cerkvi ob pol 4 popoldne. To bo že letos njihov tretji nastop, kar je pa za sluzga predvsem neumornega pevovodje g. Vlado Lempla. Skupno okrog 80 pevcev in godbenikov. Pri koncertu sodeluje tudi g. profesor Matija Tome iz St. Vida nad Ljubljano, ki je znan po svoji »Slovenski maši« in edinstvenem slovenskem oratoriju »Sedem besed Jezusovih na Križu«. Izvajal bo štiri samostojne točke na orglah. Nedeljski koncert bo, kar lahko brez dvoma trdimo, prireditve, kakršne v Brežicah na glasbenem polju še nismo doživeli.

Kaj ste nenavadnega počeli v življenju? *Godrnjal sem, kričal sem, strašil sem...*

To vprašanje je svojim bralcem zastavil velik angleški list ter je prejel seveda silno veliko število odgovorov, izmed katerih je nekatere tudi objavil in celo nagradil.

Strigel je plešasto glavo

Ko sem bil mlad brivski pomočnik, sem bil nekoč poslan v hišo imovitega starčka, da ga ostrižem. Mož je sedel v naslonjaču ter bil popolnoma plešast. Domači so mi naročili, naj stojim za stolom ter delam s škarnjami in glavnikom, ko da bi v resnici strigel. Storil sem tako in starček je takoj pričel s pripovedovanjem svojih doživljanj. Bil je veliko let v Indiji in v razvedrilo mu je bilo, ako je vedno na novo mogel komu pripovedovati in govoriti o svojem priljubljenem predmetu, Indiji. Striženje las je bila samo pretveza, vendar pa mu je tako ugajalo, da sem odslej prihajal po večkrat v teden in to skoraj celi dve leti ter moral vedno poslušati eno in isto povest. Za strigljenje sem dobil dobro plačilo in vsako-

krat prejel še bogato napitnino. Gotovo, zelo nenavadno opravilo.

Godrnjač

Moj življenjski poklic je godrnjanje in zopet godrnjanje. Zaposlen sem pri veliki tvrdki, katera me pošilja po vseh številnih podružnicah v mestu in na deželi, da kot navaden kupec preizkušam potrpljenje in vljudnost trgovskih nameščencev. Godrnjati moram vedno, nobena stvar mi ne sme biti po volji, ne blago ne cene, predvsem pa moram grajati in godrnjati nad postrežbo.

Nato moram šefu poročati o taktu in strpljivosti uslužbencev, ki me seveda ne poznajo. Dostikrat se skoraj sramujem svojega neznosnega nezadovoljstva ali sitnosti. Toda nastavljenec, kateri preizkušnjo dobro prestane, prejme navadno že prihodnji mesec zvišano plačo ali pa postane poslovodja. Vsi vodje naših podružnic so postali to, ker so moje godrnjanje mirno in dostojno prenašali.

Kričać

Pred mnogimi leti sem si služil kruh s kričanjem. Cela tri leta me je neka gledališka družba zaposlovala kot kričaća.

Moj posel je bil, stati za kulisami ter o pravem trenutku zakričati, kadar je bil v napeti drami igralec »zaboden«, »ustreljen«, ali pa da se je silno prestrašil. Ravnatelj igralske družbe mi je poveril to službo, ker sem imel izredno močan glas, ki je napravil v danem trenutku večji efekt, kot pa vsa vokalna prizadevanja kateregakoli igralca.

Strah ima velike oči

Bil sem vrtnar pri nekem veleposestniku, ki je imel poleg cvetličnega tudi krasen sadni vrt, poln zlatih sadja, za kar je pa mladina okoliških vasi dobro vedela ter redno zahajala na takozvani »rabute«. Posestnikovemu sinu je prišlo na misel, naj bi poskusili s strašenjem na vrtu, morda bo pomagalo. Izbrali so mene, me oblekli v dolgo belo haljo, v kateri sem se počasi premikal po vrtu, držeč roki iztegnjeni pred seboj. Misel je imela zaželeni uspeh, že po nekaj nočeh mojega strašenja so nezaheleni ljubitelji našega sadja popolnoma izostali. Kmalu smo tudi zvedeli splošno razširjeno govorico, da v grajščinskem vrtu straši in da mladina hodi že s kurami spat.

Prva slika pristanka ameriških stratosfernih letalec. Major Fordney (levo) in mornariški poročnik Settle pred gondolo v motornem okraju (južno od Bridgetowna) v državi New Jersey. Letalec sta dosegla višino 18.000 m in pri popolnem brezvetrju opazovala stratosferne pojave z največjo natančnostjo.

Betlehemske zvonovi

Preteklo leto sta nameravali ameriška in britanska radio oddajni družbi (American and British Broadcasting Company) oddajati zvonjenje betlehemske zvonov na božični večer. Vsled nekih težkoč to ni bilo mogoče izvesti. Tekom leta sta družbi neumorno delovali in s pomočjo Colonial Office in High Commissioner Palestine se jima je posrečilo uresničiti to zamisel. Vse je sedaj pripravljeno za oddajo iz Svete dežele, ki se bo začela ob 8 na božični večer.

Eksplodija pred 3000 leti

Astronoma dr. Adams in dr. Joy sta opazovala z velikim teleskopom iz zvezdarnice na Mount Wilsonu učinek eksplozije, ki se je izvršila pred tri tisoč leti in sicer na zvezdi Novi Opiuchi. Ta zvezda je tako oddaljena od zemlje, da potuje njena svetloba 3000 let, da dospe do zemlje; zbog tega ni bilo mogoče prej opazovati eksplozije, ki se je dogodila tam pred 3000 leti.

3 m dolg mamutov zob

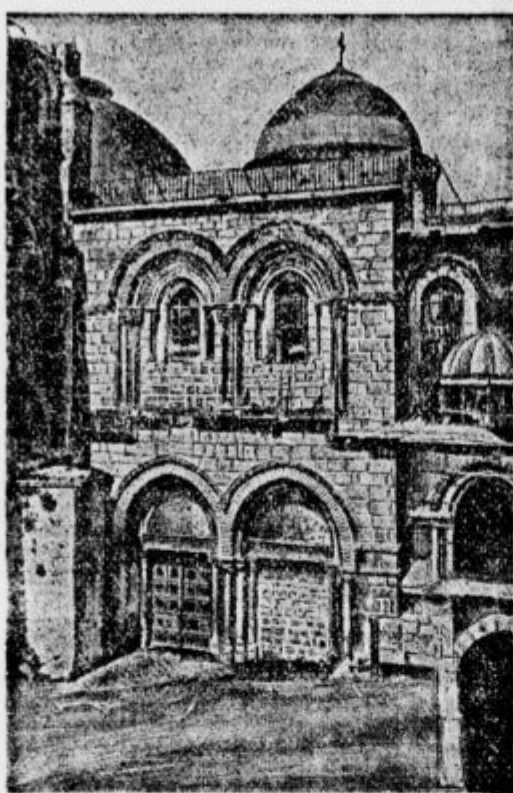
Kakor poročajo iz Berna, so našli tam mamutov zob, ki je dolg 3 m in 15 cm. Širok je 37 centimetrov.

„Bežeči Norvežan“

Iz Osla javljajo, da gonijo ledene plasti Amundsenovo ekspedicijsko ladjo »Maud« med Groenlandijo in Spitzbergi. To ladjo je kupila po Amundsenovi ekspedicijski l. 1931 neka danska posadka, ki jo je uporabljala pri svoji trgovini s kožami. Zdaj pa so jo zajele ledene plasti in jo gonijo v smeri morskega toka. Slika ladje »Maud« je še iz časov pred Amundsenovo ekspedicijsko.

Cerkev božjega groba v nevarnosti

Med tem, ko so divjali v Jeruzalemu srditi boji med Judi in Arabci, je pretela cerkvi božjega groba nevarnost, da se podre. In vsak dan je nevarnost hujša, zakaj temelji zmerom bolj popuščajo. Cerkev božjega groba, katere temelji izvirajo iz časov Konstantina Velikega, drugi deli pa so iz dobe križarskih vojsk — potrebuje nujnega popravila, sicer se bo nekega dne sesula v razvaline. Čeprav so jo pred nedavnim podprli v severnem in južnem delu angleški gradbeniki, štrlijo nekateri zidovi znova tako daleč v stran, da kmalu več ne bodo cerkvenemu oboku v podporo. Vzrok moramo iskati v tem, da teko nekateri vrelci vode pod obzidjem ter razmakajo temelj, na drugi strani pa je kriva vlaga, ki moči vse stene ter jih razjeda. Že nekaj časa pa se predstavniki raznih veroizpovedi med seboj prepirajo, kateri izmed njih pripada to opravilo, kateri pripada ta sloves, da je preuredila cerkev božjega groba. Po zadnjih vesteh slišimo, da bo vodstvo prezidave prevzela britanska vlada, saj spada Palestina pod njeno mandaturo. — Slika: cerkev božjega groba v Jeruzalemu.

Najvišji spomenik

Iz Moskve javljajo, da bodo tam postavili v čast Leninu spomenik, ki se bo dvigal s strehe »Sovjetske hiše«. Višina hiše je 270 metrov, a višina samega spomenika bo znašala 60 m. Najvišja točka spomenika bo torej dosegla 330 metrov. Graditev hiše se bliža koncu. Spomenik bo potemtakem višji kot Eiffelov stolp v Parizu (300 m) in višji kot oddajna radio-postaja v Budimpešti, ki sega v višino 314 metrov.

Vidim in slišim iz daljave

Čudež slikanja v daljavo je gotovo dejstvo. Že obstoja radijski aparat, ki mimo zvoka izvaja tudi slike. Površina slike znaša 14x18 cm.

Vse vrste ljudje so na svetu

Nekje na Škotskem živi ženska, ki ima to le lastnost: Ko vzame v roko kokošje jajce, z vso gotovostjo pove, ali je oplojeno ali ne. Še več! Določi, kakšnega spola bo piščanec. Pa se ne zmoti. Niti sama ne ve povedati, odkod ima to lastnost.

Po svetu je vse polno ljudi, ki imajo čisto posebne darove. Največ je takih, ki s pomočjo šibice označijo kraj, kjer so podtalni vrelci. Napačno bi sodil, kdor bi mislil, da se šibice upogne v vsaki roki.

V Essexu na Angleškem živi starejša gospa, ki naprej napove vihar z vso gotovostjo, pa naj si bo nebo še tako čisto in jasno. Barometra pa v hiši niti nima.

Neka druga žena more brati z zavezanimi očmi. To se sicer čudno sliši, pa pravijo, da je vendar res v roko ji dajo poljubno knjigo, lahko tudi popolnoma novo, katere še nikdar ni videla. Tudi tako lahko čita brez ovire.

Neka Ana Cannon na prvi pogled označi zvezde na nebu ter pove, koliko so oddaljene od zemlje. Profesor Turner, ki se je o tem nenavadnem znanju sam prepričal, pravi, da je za take stvari treba dolgotrajnih in temeljitih merenj ter računov. Omenjeni učenjak je strmečim zvezdoslovcem raz-

ložil, da je Ana Cannon klasificirala okoli sedemsto tisoč zvezd.

Neki nemški inženjer je v pravem pomenu besede živ človeški seismograf. Natančno napove bližajoče se potrese, ki jih, kakor zatrjuje, čuti v nogah.

V sloviti newyorški kaznilnici Sing-Sing imajo zaprtega človeka, kateri brez škode prenese električni tok 7000 voltov. Temu kaznjencu, ki mu je ime Franc Godinez, ne more do živega niti višja napetost, kakršno uporabljajo za usmrtitve zločincev. Mogoče je, da je to kaka zvijača.

Gotovo pa ni nobene goljufije pri Američanu Spaldingu, ki se sam nazivlje človeški salamander. Zdravniki stojijo pred uganko in si ne vedo razlage. Da popolnoma prepiča o svojem nenavadnem daru tudi javnost, prihaja Spalding v uredništva časopisov ter si iz stavnih strojev vlije tekoč svinec na jezik. Potem užge kos pečatnega voska ter si ga da kapati na jezik. Tudi cigaro si prižge ter vtakne goreči konec v usta in jo včasne z jezikom. Spalding, ki je kapitan, pripoveduje, da se je že kot otrok igral z žarečim ogljem. Nekoč se mu je vnela obleka ter na njem zgorela, ne da bi to njemu povzročilo kaj škode.

Strašilo ie...

Vojni slepec cavaliere Mario Vercelli in njegova sestra Frančiška, ki stanujeta v predmestju Turina, sta tožila, da v njuni hiši straši. Razni ljudje so prišli gledat hišo, kjer straši. Pa ni nič pomagalo. Uboga in prestrašena ženska sta prosila tudi domačega župnika, naj pride pogledat. Župnik je res prišel, a to ni nič pomagalo. Še bolj je strašilo poslej. Po zraku so letali razni hišni predmeti, ogledala so šla v kose, obleke so bile raztrgane. Nazadnje se je siromakoma zdelo, da plešejo celo polena po ognjišču.

Končno sta brat in sestra poklicala na pomoč policijo. Ta pa je kratkoma aretirala slepčev ženo in hčer, ki se za strahove, četudi so še tako razsajali, nista brigali. Sodijo, da sta hoteli možu in njegovi sestri zagreniti bivanje v hiši. Dokazati jima sicer nič niso mogli in so ju izpustili.

No, med tem, ko ju ni bilo doma, tudi »strahove« ni bilo več v hišo.

Kipling v filmu

Metro-Goldwyn-Mayer Corporation naznaja, da si je pridobila pravico filmati dva romana Mr. Rudyard Kiplinga in sicer »Kim« in »Captains Courageous«. »Kim« nameravajo snemati delno v svojem studiju, delno v Indiji. Vlogo Kima bo igral eden izmed angleških umetnikov. »Kim« je bil pred meseci preveden v slovenski jezik.

Veliki protestant postal katoličan

V Združenih ameriških državah je vzbudila mnogo prahu vest, da je prestopil v katoliško cerkev znameniti protestantski govornik doktor Edo Orchard. Zdaj je na poti iz Amerike v Anglijo, kjer se bo pripravil na duhovniški poklic.

Anglija pripravlja žensko pomožno armado. Po veljavnici Mary Allen si ogleduje prvi ženski vojaški oddelek. — Anglija si hoče izuriti »ženske rezervistinjce«, ki bi pred vsem poučevale ljudstvo o porabi plinskih mask ter o ponašanju prebivalstva ob kraških napadih.

Ali dobi Japonska prestolonaslednika

Nagako, japonska cesarica, ki jo imenujejo državljani »hčerko nebes«, pričakuje v bližnjih dneh vselega dogodka. Med tem pa, ko je imela doslej same deklice, upa, da bo vsaj zdaj mogla pokloniti državi moškega potomca, ki bo nasledil po očetu cesarski prestol.

Vsi nad 80 letni starčki - katolčani

Po zadnji statistiki šteje Nizozemska 2 milijona 890.000 katoličanov. Zanimivo pa je pri tem dejstvo, da so skoro vsi starčki, ki imajo nad 80 let, katolčani.

Leteči zdravniki v Avstraliji

V Avstraliji so organizirali zdravniško službo z letali. Že leta 1928 je začel zdravnik dr. Vincenc Welch uporabljati svoje letalo, da je hitreje mogel obiskovati svoje bolnike. Že prvo leto je preletel 32.000 km ter obiskal 255 bolnikov v najbolj oddaljenih krajih svojega okrožja ter imel 42 zdravniških posvetovanj v 26 mestih. Kmalu so ga posnemali štirje zdravniki z velikim uspehom. Pri tem je pomagal tudi radio, ki je marsikdaj prenesel nujno brzojavko po zdravniško pomoč. Saj je s pomočjo vesti po radiu in z letalom zdravnik v najoddaljenejših krajih prihital v kratkem času. Da je zdravnik vedel, pri kateri hiši ga potrebujejo, so po dnevu s tiste hiše izobesili belo zastavo, ponoči pa blizu tam zažgali kres. Ta letala so bolj majhna, imajo prostora le za zdravnika in postrežnico. Če je sila, pa morejo v letalo naložiti tudi bolnika, da ga prepeljejo v bolnišnico.

Kdo ima prednost? Prvi gost: »Natakar, odprite okno, saj se bom še zadušil tukaj!« Natakar takoj odpre okno.

Drugi gost (čez trenotek): »Prosim, zaprite okno, tukaj je grozen prepih.« Natakar hiti zapirati okno.

Prvi gost: »Zakaj ste zaprli okno? Odprite ga zopet!«

Natakar teče k hotelirju: »Gospod, neki gost zahteva, da odpre okno, a drugi, da ga zopet zaprem. Koga naj ubogam?«

Hotelir: »Tistega, ki še ni pojedel.«

»Sprevodnik, gospod sprevodnik, nekdo je padel z avtobusa.«

»Že dobro, že dobro, saj je že plačal vozni-»

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa eno kolonska, 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Pošten mladenič

vajen vsakega dela, star 25 let, išče boljšo službo. Izobražen, trezen, nekakšen, neomadeževan — vzgojen v katoliškem duhu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 14133. (a)

Vajenci

Učit bi se šel

književstva ali čevljarstva, najraje na deželo. Naslov in upravo »Slovenca« št. 14256. (v)

Službodobe

Kuharica

dobro izurjena, ki zna opravljati tudi ostala dela, se išče k mali družini v Srem. Ponudbe pod »Perfektna kuharica« št. 14179 na upravo »Slovenca«. (b)

Služba organista

in cerkvenika se razpisuje. Prednost imajo obrtniki. Nastop takoj. Zupni urad Preserje pri Ljubljani. (b)

Služba občin. sluge

zdržena s službo organista in cerkvenika se razpisuje. Plača po dogovoru. Kolkovane prošnje, katerim je priložiti domovnico in izpričevalo oglasne škole, je vlagati pri županstvu Litije do 15. decembra t. l. Prednost ima gošec na pihala. Županstvo Litija. b

Denar

Hranilno knjižico

Mestne hranilnice za 100 tisoč dinarjev prodam. Ponudbe pod »Gotovina« št. 14252 na upravo »Slovenca«. (d)

Stanovanja

ODDAJO:

Stanovanje
4-6 sob, popoln komfort, se odda za februar. Pojasnila: Dvorakova ulica 6/III. Telefon 3314. (č)

Dvosobno stanovanje

se z januarjem odda. — Vič 152, Cesta na Brdo. (č)

Sobica s štedilnikom

se takoj odda eni ali dvema priprostima ženskama. Ljubljana, Jurčkova pot 100. (s)

Opremljena soba

se odda. Medvedova 22, Šiška. (s)

Prazno sobo

s posebnim vzhodom — iščem s 15. decembrom. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prazna« št. 14259. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Za pisarno
oddam dve pritrilni sobi blizu sodnije. Izve se v upravi »Slovenca« pod št. 14167. (n)

V najem

se da v sredini mesta že vpeljana ključavničarska in avtomobilna delavnica s stroji in orodjem. Potreben majhen kapital. Naslov in upravi »Slovenca« pod št. 14208. (n)

Gostilno

z vsem inventarjem dam v najem. — Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 14295. (n)

Posestva

Uroben oglas v »Slovenca«: posestvo ti hitro prodam; če ne z gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da ...

Hišo s pekarijo

prodam v Spodnjih Gorah pri Bledu. Poizve se Zirovnica št. 27. (p)

Javna dražba

Dne 7. t. m. ob pol 9 dopoldne se bo vršila na licu mesta v Skofljici 10 javna sodna dražba lepe enonadstropne hiše z gospodarskimi poslopi in stavbiščem ter zemljiškimi parcelami. Kupci lahko pregledajo dražbene pogoje pri sreskem sodišču v Ljubljani ali v pisarni advokata dr. Švigelja Antona v Ljubljani ali pred dražbo na licu mesta. (p)

Hišo

ali samo pol hiše, s trgovskimi in gostilniškimi lokali, vrtom in gospodarskim poslopjem prodam. Poizve se v upravi »Slovenca« št. 14294. (p)

Kupimo

Vsakovrstno

Zlato kopače
po najvišjih cenah
CERNE ruvelir Ljubljana.
Wolfova ulica št. 3

Glasba

Kratek klavir

črn, skoraj nov, s kovinsko ploščo, s križanimi strunami — ter pletilni stroj št. 8 — ceno prodam. Zima, Wolfova ulica 10/L. (g)

Klavirji

prvovrstni instrumenti — različnih vrst kakor tudi lastnih izdelkov že od 11.000 dalje dobite pri R. WARBINEK Ljubljana, Gregorčičeva 5

Auto-motor

Ford

za 3 in pol tone, v zelo dobrem stanju — prodam radi nabave večjega voza »MERKUR«, Maribor, Meljska 12. (f)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Prodamo

Stroji in železo

vsake vrste, v največji izbiri, »abljeno in novo, na skladišču Kras, Zagreb. Sajmišna 48 a, telefon 66-49. (l)

Specialno izbiro

modnih hlač in pumparic

dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Enovprežne sanke

luksuzno poceni prodam. Ačkun, Trbovlje. (l)

Jabolka

zimska, okusna, po 5 Din kg franco vsaka postaja. povzete razpisila Postržin Maribor. Gozdna ulica 56. (l)

Cenjene dame!

Prodajamo lepe in fine damske klobuke po lastnih cenah. Poslužite se prilike, dokler traja še zaloga. Fr. Bernik, d. z. o. z. Dunajska cesta 12, Matianovo dvorišče. — Istotam se sprejema popravila. (l)

Orehova jaderca

umetno presušena, popolnoma brez vlage, brez nadaljnjeja sposobna za mleto ter

modri mak

za potice — nudi najceneje SEVER & KOMP., Ljubljana.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Smuč i in sanke

priznana najboljši izdelek kupite najugodnejše pri izdelovalcu M. Fajfar, Ljubljana, Trnavska ulica št. 25. Telefon 34-10. (l)

Ugodna prilika!

Proda se skoraj nov plašč (pravi »sibirski murmel«) za 3000 Din. Naslov in upravi »Slovenca« pod št. 14293. (l)

Obrt

Gojzerji in smučarji

ročni izdelek Postolarske zadruge Ziri — se dobe samo pri trvdki Trebar, Sv. Petra cesta 6. Istotam se sprejema v popravilo snežne čevlje in galoše. (t)

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Debele

Iuskinaste otrobe

kupite najceneje pri trvdki A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

Vence

šopke, nagelčke — lahko naročite tudi potom telefonske številke št. 27-66. Vrtinarstvo I. JEMEC, Maribor, Prešernova 16.

Inserirajte

V

»Slovenca«!

Prehlad, influenza, vratobol
so spremljevalci vremenskih sprememb v jeseni. Komaj da naletiš na hišo, v kateri so vsi zdravi. Pravo

DIANA

ne bo manjkalo v gospodinjstvu opreznega človeka, ker ne samo da mu je neohodno potrebno za obrambo infekcij, temveč mu nudi olajšanje, ko je bole en že nastopila. Kot sredstvo za izpiranje ust in grla prepreči francosko žganje širjenje bakterij, kot sredstvo za mazanje osvežuje organizem.

Dobiva se povsod. — Cena mali steklenici Din 10.—, srednji Din 26.—, veliki Din 52.—.

Prodajalna

H. NIČMAN

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

opozarja č. gg. voditelje Mar. družb in vrtecev na svojo izvirno zalogo

svečini, trakov,

znakov, diplom

In vseh drugih potrebščin

za Marijine kongregacije

Cene konkurenčne.

Postrežba točna in solidna.

Za obilen obisk se priporoča

H. NIČMAN

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Telefonska številka 3030.

Prodajalna Ničmanova v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 2

nudi cenj. občinstvu

krasne »JASELCE«

sestoieče iz kipcev, lepe skupine v raznih velikostih primerne za cerkve in domove. Na razpolago so tudi posamezni hlevčki, ovčice, pastirčki, kamele, i. dr. v veliki izbiri od navadne do najfinejše izpeljave in kvalitete.

Cene nizke konkurenčne. Postrežba točna in solidna.

Umrl nam je naš ljubljani sin,

brat in stric, gospod

Berlot Danček

dne 3. t. m., previden s tolažili sv. vere. Pogreb bo v torek, dne 5. t. m. ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Moravce, Kanal ob Soči, dne 4. decembra 1933.

Zalujoče rodbine:

Berlot, Persche, Stanič, Učakar.

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

»Res mi ne gre v glavo, Alja, zakaj niste hoteli vzeti profesorja Bogdanova. Nočem se vmešavati v vaše zadeve, toda to je bila velika napaka. Večina žensk je sama kriva svoje nesreče. Prišla sem do prepričanja, da se je treba najprej poročiti v konceptu, prav kakor Georgij Aleksandrovič svoja dela najprej spiše v konceptu. Zarjavela devica ostati je strašno; toda v dobi od 17. do 20. leta najti primerneža moža je skoraj nemogoče. Prvič nimaš nobene skušnje in drugič je premalo izbire. Treba se je torej najprej poročiti, kakor že, in potem počasi in skrbno iskati pravega moža. Tako na primer jaz. Jaz sem se najprej omožila v konceptu, in zdaj sem našla Georgija Aleksandroviča, ki ga vzamem na čisto!«

»In kaj bo s prvim možem, ki ste se z njim poročili v konceptu?« sem vprašala.

»Ha!« se je smejala; »kaj me briga? Saj si lahko poišče, katero hoče! Sploh pa, naj živi ob spominu! Jaz sem mu dala, kar sem mu mogla. Zdaj hočem sreče in najdem jo!«

»Toda če so otroci?« sem ugovarjala.

»To naj drugi odločijo. Saj jih jaz nimam! Govorila sem že z Georgijem Aleksandrovičem in mu rekla, da hočem postati njegova žena. On pa pravi, da ne more samo ene ljubiti in njegova žena bi bila z njim nesrečna. Izjavila sem, da se v vsem z njim strinjam. Ni treba, da sem edina, da sem le prva in stalna. Prepričana sem, da mož ne more samo ene ljubiti in sem mu rekla, da lahko ljubi, kogar hoče in kolikor hoče, ko bom njegova žena;

nikoli ne bom ljubosumna, da, še pomagala mu bom v ljubezenskih zadevah. Mati mu bom, prijateljica, služkinja, žena pa samo, kadar se mu bo zahotelo!«

Osupnila sem nad to ženo! Lepa, naravnost krasna je bila v vzhienju. Toda, kar mi je govorila, mi je bilo tako tuje, se je tako upiralo mojim nazorom, da sem morala reči:

»Zal, ne morem vam slediti in zd se mi, da vi ... da vi ...«

»Da ne bom mogla nositi križa, ki si ga nalagam?« je vzkliknila. »Ne, ljuba moja! Nosila ga bom, hočem ga nositi! Vsak dan naj bo moja ljubezen ponižana, vsak dan si jo bom iz nova priborila!«

»Alja,« je rekla potem nenadno s slovesnim glasom, »odločila sem se. V bližnjih dneh me hoče fakulteta z ozirom na mojo knjigo predlagati za profesuro. Aljo, izjavljam vam resno, to je bila moja zadnja knjiga. Pustila bom svoje znanstveno delo, v bodoče se posvetim samo znanosti Georgija Aleksandroviča. Njegova znanstvena pomočnica bom!«

»Toda, ali vas bo to zadovoljevalo?« sem vprašala osupla radi nadčloveške požrtvovalnosti.

»Samo ob njem, samo z njim morem biti srečna ... Čeprav ne mara dobiti niti enega otroka! — Toda morda ga vendar pridobim, da mi vsaj enega dovoli!«

Nekaj korakov je še šla molče z menoj, potem mi je krepko stisnila roko in odhitela. Vsa njena ljubezen se mi je zdela kot sanje domišljije.

6. oktobra 1917.

Danes zjutraj mi je prinesel razcapan pouličnjak kosček papirja, popisan s pretvornjo pisavo: »Če me zopet srečate na ulici, ne glejte me

tako osuplo. Ne spoznajte me, sicer bom imela velike težave. Če me potrebujete, Vam pomorem. Bodite oprezni z dnevnikom, skrijte ga, da ga nihče ne najde! O mojem lističu ne pripovedujte nikomur, sicer Vam lahko preti smrt!«

Zdaj sem vedela, kdo je bil mladi mož, ki ga nisem mogla spoznati. Bila je Grizelda Nikolajevna! Kaj išče v našem mestu? Domislila sem se njenih govorov o maščevanju, krvi in mukah in sree se mi je krčilo od groze in strahu za tiste, ki bodo njene žrtve. Prišla je v mesto kakor jastreb, kot tiger, ki je žejen krvi! Ona je bila, ona! Ni dvoma! Vprašala sem Dašo, kje je deček, ki je prinesel papir. »Tako je zopet odkuril,« je odgovorila.

Ni mi preostajalo drugega, nego poslušati navet Grizelde Nikolajevne in skriti dnevnik. Da me ni potegnila, o tem sem bila prepričana. Toda kam z njim? Tekala sem iz ene sobe v drugo, pa noben kraj se mi ni zdel zadosti varen. Slednjič s m se odločila za ventilator v moji sobi, ki je bil zakrit z gobelinom. Tja notri sem vtaknila dnevnik. Pomirila se pa kljub temu nisem.

8. oktobra 1917.

Sinaida Vasiljevna Pesockaja je bila pri nas: globoko žaluje za sinom in možem. Edina misel živi v njej: rešiti carja in njegovo družino, ki so v ječi v Tobolsku. »Življenja več ne potrebujem,« je rekla, »žrtvujem ga onemu, ki sem mu žrtvovala tudi sina. Dati ga hočem za rešitev Rusije, kajti le tako ostane Rusija, če se njen monarh vrne na tron. Osnovali smo organizacijo za rešitev carjeve družine. Iz zanesljivega vira vem, da je uralski delavski in vojaški svet že sklenil, da carja in njegovo družino postreli. Sklep pa še prikrivajo. Toda ne posreči se jim! Dobili smo že zvezo s stražo.

ki je sestavljena iz njemu naklonjenih vojakov. Spravimo ga čez mejo in potem se mu že posreči, da se zopet vrne.«

10. oktobra.

Strašna vest! Cvetje belega kaktusa ni varalo, starec Grigorij je imel prav. Stara mati je umrla. Pred tremi dnevi — tako sporoča teta v pismu — je prišlo v hišo starega očeta odposlanstvo delavskih in vojaških svetov z Gorbunovim na čelu in zahtevalo izročitve strica zaradi »zločina proti revoluciji in ljudstvu«. Stric Vasja se je skoraj onesvestil, ko je zagledal Gorbunova. Zgrabili so ga in ga hoteli odpeljati. Gorbunov ga je udaril s pestjo v obraz in zakričal:

»Čakaj, zdaj si v moji oblasti, pes! Zdaj ti čreva iztisnem iz trebuha!«

Stara mati je pokleknila pred Gorbunova in ga prosila: spomnila ga je vseh dobrot, ki jih je prejel od nje in starega očeta. Toda sunil jo je z nogo v želodec, da je z vso silo priletela z glavo ob peč. Nekaj minut nato je umrla, ne da bi se še kaj zavedla. Strica so odvedli v sovjet, med potjo so ga pretepal. Tam ga je rešila sobarica Sima. Zapregla je najboljšo trojko in se peljala v sovjet, ki je nastanjen v hiši očka Ivana. Ko je Sima stopila v sovjet, so strica ravno obdelavali s puškinimi kopti. Planila je v sredo sobe, se postavila pred strica in zavpila:

»Zakaj bijete mojega gospoda, zveri, prase! Kaj vam je storil?«

Miličniki so osupli, tudi Gorbunov. Prijela je strica za roko, ga peljala na voz s trojko in mva zaklicala:

»Odpelji se, kar se moreš daleč, baryn!«

Stric je mehanično prijel vajete in konji so zdirjali kot veter, nihče ne ve, kam. Sima je stekla domov.